

Stephani Theglia
Torcellani Oratio de p
dño Innocentio diuina
ix-mensis Aprilis Rom

Torcular calcau

Nullius diei celebritas
tius & vehementius ac
labioꝝ nostrorum deo m
tare comouereq; videat
nō sanguis hircorum ar
olim in lege ad erpiati
dñi nři agni immacula
transgressoribus effusi
quo oēs peccauerunt in
conciliaret. De quo Apo
mundū in se reconciliar
sentire Quid prestanti
sez & diuina credere. Qu
apostolorū vestigijs inbe
dicationis eius versari &
enim pont. summus in
regni celestis in quo p
tutus est. Ad id preside
re thesauro cordis sui
bet in paradiso sacraru
diatq; ne puer sa herer
phorūq; versutia ac ty
ouesq; mactet & pdat.
cens. Id opterea popul
buit scientiā. Scientia
Siquidē ex abundant
dotum suppleri debet
subicitur qui opus dei
tia veraq; doctrina dei
minis vera passio sum
rta illud sacrificiū lau
salutare dei. Quo in it
fiti ne execrationi diu

9
Bernardo
Abr. 1492

69
Stephani Thegliaſij Archiepiſcopi Patracenſis & Epifcopi
Torcellani Oratio de paſſione domini habita coram S. D. N.
dño Innocentio diuina prouidentia pape. viij. in die Paſſionis
xx. menſis Aprilis Rome. AD. cccc. xcij.

*Vener. Sto
20 Apr. 1492*

Torcular calcaui ſolus & de gentibus non eſt vir mecum.
Eſa. xlvij.

Nullius diei celebritas eſt in dei eccleſia. **I**ſ. B. que nos preſtan-
tius & vehementius ac dignius ad cordis holocauſtum vituloſq;
labioꝝ noſtroꝝum deo maximo & clementiſſimo offerendum exci-
tare comouereq; videatur. quã preſentis diei ſolemnitas. in qua
nō ſanguis hircorum aut vitulorum aut cinis vitule aſperſus: vt
olim in lege ad expiationem pro peccatis: ſed ſanguis Jeſu xp̄i
dñi n̄ri agni immaculati precioliſſimus in ara crucis pro nobis
transgreſſoribus effuſus eſt. vt nos pditos in primo homine in
quo oēs peccauerunt in ſe redimeret & patri optimo maximoq; re-
conciliaret. De quo Apoſtolus: Chriſtus pro nobis mortuus eſt
mundū in ſe reconcilians patri. **M**ã quid dignius q̄ digna de deo
ſentire. Quid preſtantius q̄ pie de vtraq; natura in xp̄o humana
ſc̄ & diuina credere. Quid glorioſius q̄ ipſius doctrine & ſanctoꝝ
apostoꝝoꝝ veſtigijs inherere. & quid deniq; vtilius q̄ in verbo pre-
dicatiōis eius verſari & in lege illius meditari die ac nocte. Ad id
enim pont. ſummus in regno militantis eccleſie in quo theſauri
regni celeſtis in quo pt̄as ligandi & ſoluendi elargita fuit conſti-
tutus eſt. Ad id preſides eccleſiaꝝ & epi omniſq; ſcriba doctus qui
de theſauro cordis ſui in regno celoꝝ noua & vetera proferre ha-
bet in paradifo ſacrarū ſcripturarū poſiti ſunt vt opentur custo-
diatq; ne puerſa herericoꝝ dogmata & poetarū figmenta philoſo-
phoꝝq; verſutia ac tyrānoꝝ veſtita malitia in ouile ouiuꝝ intret
oueſq; mactet & pdat. **I**ſ. D. quo dñs per Iheremiã cōqueritur di-
cens. **P**ropterea populus meus ductus eſt captiuus quia nō ha-
buit ſcientiã. Scientiam vtiq; verbi in quo eſt via veritas & vita.
Siquidē ex abundantia bone & integerrime vite ac ſcientie ſacer-
dotum ſuppleri debet inopia populoꝝ in qbus maledictioni dei
ſubicitur qui opus dei negligenter exequitur. Tali enim abundā-
tia veraq; doctrina dei ſtructura & dei edificatio creuit deiq; & ho-
minis vera paſſio ſummis preconis & laudibus ſublimata fuit iu-
rta illud ſacrificiū laudis honorificabit me & illic oſtendam iter
ſalutare dei. Quo in itinere. **I**ſ. B. iamã te iubente vt cernis po-
ſiti ne execrationi diuine ſubiciamur conabimur ſanctitate tua

dominam orante pro imbecillitate virium nostrarum susceptum opus accurate peragere. Ulex cum hoc in loco amplissimo et ornatissimo acie mentis tantorum mysteriorum imagines in ara crucis iam summo cum stupore intuear ingenue fateor cum Apostolo Adde nihil aliud scire quam christum et hunc dei virtutem et dei sapientiam cruci affixum. Quam ob rem cum omnis actio et operatio nostra ab illo tantum proveniat rogemus illius bonitatem et sapientiam ut suo lumine suo splendore sua gratia et facundia sic nos repleat quod tua clementia audiente mirabilia de passione et gloria sua nobisque utilia enarrare possimus. Sed ut id celerius et copiosius assequi valeamus cum ad omnium gratiarum fontem huberrimum virginis matris accedere non liceat quam nimia amaritudine hodie repleta sit ad signum victoriae et gloriae nostrae conuersi: humili piaque ac lachrymosa voce cum iustorum ecclesia dicemus: O Crux aue spes unica etc.

¶ Etsi valde difficile sit. ¶ D. B. ita eruditam aut gratia spiritus repletam inuenire animam que mysteria dominice passionis a torculari compressa digne colligere et accommodate fructuoseque astantibus degustanda prestare valeat. tamen pro paruitate anime nostrae mysteria ipsa prout a fontibus saluatoris emanauerint: nouo quadam et spiritali intellectu ab ipso torculari Cyatho quantum nostro sic suscipere accurabimus quod clare astantibus persuasum iri poterit: Torcular typum are in qua Christus ¶ D. B. Adaximus semel deo patri hostia oblati est tenere. Idem minus nouam agni sponsam fidei tue commissam que in crucis ara de latere illius dormientis assumpta fuit significare. Et etiam dignius et preclaris dei verbum et gladium spiritus penetrans usque ad anime et spiritus diuisionem demonstrare. Quapropter ne ab instituta breuitate discedere videamur omissis persuasibilibus humane sapientie verbis et suscepta tantum ostensione spiritus et uirtutis illius dilecti quo innixa anima nostra erepta de laqueo venantium secum pessulum in cruce hodie elegit. Dicendum nobis erit de ipsius immolationis Christi conuenientia. necessitate. utilitateque in quibus ipsius passionis mysteria et sacramenta prout spiritus ipse sanctus dictauerit perquiremus. Deinde quia in tanto opere peragendo virum minime fuisse ¶ D. B. propheta ipse asseruit quanta qualisque fuerit mulieris virginis matris doloris susceptio et cooperatio demonstrare curabimus. ¶ D. B. ostremo vero puram et assiduam cuiusque pon

rificis Maximi & fidelium imitationem esse oporteat mirifice in
 medium adducemus. At vero. *I. B.* quoniam ex progressu ora
 tionis nostre impiorum falsa dogmata & multorum hereticorum
 munimenta & arces in quibus extollunt se aduersum scientiam
 dei destruere pulcherrime veniunt si pro conuenientia & necessita
 te acerbissime passionis in Christo demonstranda originem digni
 tatemque humane nature in primo homine Adam considerare vo
 luerimus haud alienum a re nostra extare credimus. Nam si au
 ctoris maiestatem. si angelorum prestantiam. si locum. si sublimi
 tatem. si altitudinem vnde ipsi sua culpa corruerunt ante mentis
 nostre oculos ponemus. *I. P.* profecto ipsius hominis qui ad ipsorum
 angelorum ruinam restaurandam creatus erat. tum dignitatem
 tum lapsum. tum etiam conuenientiam & necessitatem passionis
 in Christo in qua hominem ipsum dire mortis plaga. confossum
 totum sanum reddidit claro intuitu inspicere fas erit. Non enim
 facile esse potuit aut leue quod manus sacrata cofinxit. celestisq;
 flatus in vitalem substantiam animauit. ac ei potestatem suam
 in omnem mundi fabricam tradidit. Uerum vt digne post creato
 rem originali mundo preesse posset: eundem in originali iustitia
 lucidissimum. prudentia. consilio & ratione munitum plenu atq;
 perfectum effecit vt in se dignitatem haberet qua precelleret. & po
 testatem qua cunctis animantibus imperaret: soliq; seruiret illi
 a quo ei cuncta subiecta fuerant vt imperaret mundo seruiret deo
 creatorem susciperet. creaturam vero sibi seruire compelleret. tan
 tumq; subiectionis in se inlligeret domino debere quatum ipse
 a creatura erigere vellet: habens in propria potestate obedientiam
 & contemptum. Obedientiam qua viueret. Contemptum quo di
 gne pro meritis interiret. Unde sequutum est vt contemnendo
 in mortem inciderit qui obediendo viuere potuisset. Sicq; pote
 statem concessam proh dolor dum in contemptum protulit & vi
 te priuilegium perdidit & dure mortis sententiam sibi & posteris
 omnibus acquisiuit. Et ita factum est *I. P.* Patres Clementissimi qd
 malum in quo homo gratia denudatus sua culpa spiraculum vi
 te secundum carnem amisit: Spiritum scilicet eius qui dixit:
 Ego sum vita dissolui non posset nisi vis illius dieti. Terra es
 & in terram reuerteris assumptione ineffabili destrueretur car
 ne mortali a viuificante omnia verbo assumpta. vt cum caro eius
 fieret qui vere immortalis est: immortalitate illius participaret
 Unde qui dixit. Et verbum caro factum est ex parte

maxime corrupta: et unione verbi viuificata totius reparationem
significare voluit. Sic enim facilius et magnitudo vulneris et
remedij uis cōspicitur: sic egrotans et medicus. Sic quod lapsum
mortem est et qui a morte in vitam suscitatur: quod corruptum est et
corruptionis expulso: sic quod mors superauit et qui mortem uicit
sic quod vita priuatum est. Et qui vitam largitur quasi oculis cer
nitur. Siquidem et in carne filium dei uenisse nō dixit: sed carnē
factum fuisse nequīs habitudine. Sicut in prophetas et in cete
ros scētōs uenisse ipm. Sed uere carnem idest hominē factum esse
arbitratur: de quo propheta et homo est: et quis cognoscet eum. Et
propterea etiam deus est secundū naturā in carne et cum carne.
Propriā enim illam sibi fecit: et tamen aliā preter illam intel
ligitur et in ipsa et cum ipsa: prout Esaias asseruit adoratur. Viri
sublimes inquit ad te transibunt et tui erūt serui et post te sequē
tur. Uincti manicis te adorabunt: teq; deprecabūtur quoniā tan
tum in te deus est et non est deus preter te. Ecce deum dixit esse
in ipso nō disseperans a deo carnem idest hominem. Et rursum
nō esse alium deum preter ipsum cōfirmavit: coniungens uerbo
templum de uirgine assumptum ut eius proprium. Unus enim
et ambobus xps est: quem hodie tam impie tā crudeliter tā im
maniter perfidi: iniqui: immanesq; iudei crucifixerunt. ad quorū
ingratitude: maliciā et proteruiam detegendā. Adulterūq;
Hereticorū errores destruendos. In quibus alij vnam in xpo
naturam. Alij uero non ueram et in ipso carnem. Alij eum nō uere
passum. Adulterūq; alia peruersa confinxerūt. Hec nostra a remo
tis perquirere uolumus ut cognita utriusq; nature in xpo uerita
te necessitateq; facilius digniusq; passionis mysteriū capiamus.
Quandoquidem et prouidentia misericordie dei dispositionē ha
bens precanti mundo in nouissimis temporibus subuenire sic sa
lutem omnium proficiuit in xpo ut conclusis omnibus sub pecca
to omnium misereretur. Deficiente enim ubiq; iustitia mundoq;
ex toto inuana et maligna prolapsa. Tunc placuit altissimo pro
abolendis hominum peccatis sacramentum remissionis afferri:
quando nemo poterat de suis meritis gloriari. Hoc est illud sa
cramentum a seculis absconditum pro quo quondam beatissimo
Patriarche Abrahe innumerabilis fuerat promissa successio. nō
carnis semine: sed fidei fecunditate generanda. Et ideo stellarū
multitudini comperata ut ab omnibus non terrena: sed celestis
progenies speraretur. Ob quam rem xps noster secutus Adam
ex eo nominatur qd per nostre nature cōmunitatem nos omnes

gloria
contra
gni dit
sub ab
me que
bus pe
dum ca
te scōn
huinat
ris nos
uilegi
hoc qu
tuta et
nem
inquā
angelo
fratib
nihil
suā no
suā no
tis. O
appet
integ
coru
subli
videa
nemo
clare
mun
lam
erat
non
per
qui
egit
redē
liber
quā
res
bil

gloria & immortalitate: per crucis lignum ita locupletauerit sicut
 contra morte ac vituperatione omnes primas Adam a fructu li-
 gni ditauerat. Et sicut Adam in omnibus originis propagatione
 sub abundantia delicti habitauit. Sic uerbum caro factum subli-
 me quodam releuans mysterium sub gratie plenitudine in omni-
 bus per assumptionem unius habitauit. Et cum vnus qui secun-
 dum carnem predestinatus erat filius David. dei filius in virtu-
 te scdm spiritum sanctificationis diffinitur: ad vniuersum genus
 humanum hec dignitas diffunditur: quoniam per unum gene-
 ris nostri ad nos quoq; illud maximum peruenit: & singulare pri-
 uilegium quo dicitur. Ego dixi dii estis: et filii excelsi omnes. Et
 hoc quia natura nostra que in Adam sub diaboli potestate consti-
 tuta erat in Christo seruiens: vera libertate donata est. Ad vni-
 uersam mysticam illius ascendens: qui serui formam induit. Induit
 in qua decorem & fortitudinem & precinxit se virtute. In qua non
 angelos: sed semen Abrahe apprehendit: unde debuit per omnia
 fratribus assimilari ita qd in seruitutem natura descendens ipe
 nihil acquireret: sed seipsum nobis dono afferret. Ut p seruitute
 sua nos liberaret: per morte sua nos redimeret: & per paupertate
 sua nos ditaret. Idcirco speculatores qui celestia digna perquiri-
 tis. O montes excelsi qui terrena in pondere & mesura crucis xpi
 appenditis: nihil apud nos loci cogitationes habeat impiorum: nec
 integritate sane intelligentie: aut Iudaica offensio: aut gentilis
 corumpat irrisio. Ut qd non solu pro nobis humiliter: sed etiam
 sublimiter gestu est: aut scdm homine impossibile: aut scdm deus
 videatur indignu. Utrunq; aut recipi. vtrunq; coueiat credi. quia
 nemo hominem potest nisi in vtroq; saluari. Sicut ex premissis
 clare accipere possumus. Justus enim et misericors deus non sic
 munere sue voluntatis est vsus: vt ad reparationem nostram so-
 lam potentiam sue benignitatis exerceat. Sed quia consequens
 erat quod homo faciens peccatum seruus esset peccati. Iustitia &
 non potentia in tanto opere perficiendo vsus est. Et quod homo
 per se ratione infinite culpe soluere non poterat: in persona illius
 qui omnia ex nihilo creauit assumptus omnia que debebat soluit
 egit. fecit. & copleuit. Sic n medicina cgris: sic recociliatio reis. sic
 redemptio est impesa captiuis: vt pdepnatiois iuste sententia iusto
 liberatoris ope solueretur. O mira & ineffabile medici nri medela
 qua colirio proprii immaclati sanguinis fecit. In qua vere lago-
 res nros tulit & dolores in se portauit. O sapientissima & incopara-
 bile recociliatoris nri inuentione in qua & terra bndicta & captiui

tas Jacob redēpta: et plebis sue iniquitas remissa fuit. O sacratissi-
mā et inenarrabilē redēptoris nr̄i salutionē: de qua scribitur. Re-
dēptionē misit dñs pplō suo. q̄s talia legit. q̄s similia audiuit. q̄s
p̄stātiora dignioraq; vidit. extollat suis laudib; sapiētes suos fa-
bulosa grecia: summisq; p̄conis liberatores suos p̄dicet vana gēti-
litas. et deniq; Judeorū sup̄sticiosa loquacitas. suos saluatores in
mediū adducat quoniam illoꝝ omnium imperfecta opatio in cōpatione
redēptoris nr̄i q̄ omnia ad p̄fectū duxit erit tāq; arena erigua. nā
bonū ex iſthilo. sentētia q̄to cōius tāto meli⁹ ac p̄stati⁹. sic cōtra
malū q̄to diffusi⁹ eo deteri⁹ et turpi⁹. S; malū originalis peccati
extēsiue et actualis intēsiue sic diffusuz et propagatū in tota hūani
generis massa erat qd̄ nō hōim etiā iustoꝝ nec setōꝝ angeloz nec
virtutū sup̄narū dicere poterat aliqd̄ esse suū ad op⁹ originalis iu-
sticie sic reparādū vt omnia suū propriū finē obtinerēt: tunc ille
q̄ sol⁹ natura bon⁹ erat se nobis cōicabilē et visibilē p̄buit et suas
delicias oñderet eē cū filiis hōim quos vane p̄stituisset nisi redimi
post peccatū profuisset. De quo iſtrophā clamabat. Iniquū vane
p̄stituisisti filios hōim. quasi dicat minime. Quidē nec natura ip̄a
q̄cōq; frustra agat. A fortiori nec ip̄se nature dñs. Unde sanctissim⁹
huius sedis et immaculate legis pastor Gregorius. Magnifico il-
lo spirito quo repletus erat voce ecclesie intonuit. O certe necessa-
riū Ade peccatū qd̄ xp̄i morte deletū est. necessariū dixit ex suppo-
sitione. s. qua debebat xp̄s pati. nec mir⁹. q̄a vt Ambrosius diceret.
Nō est inuentus inter bōies aliq; quo ip̄se posset impleri nisi leo
de tribu Juda qui aperuit libū et soluit signacula implēdo in se
oēm iustitiā hūilitatē. s. in qua nō solū aditū iſtparadiſi redēptio-
nem a peccato. a pena. a culpa. a diabolo. vey etiā sublimiorē glo-
rie et filioꝝ adoptionē meruit nobis per mortis et passiōis sue tole-
rantia que p̄ precedētia nō meruerat. Humilitas ergo passionis
meritū fuit exaltatiōis. et exaltatio hūilitatis premiū. in qua etiā
afflictus est ex sentētia. Apostoli nomē qd̄ est sup̄ oē nomē. quod
vtiq; nomē vt deus ac dei fili⁹ ab eterno p̄ naturā habuit. Et hō
fact⁹ p̄ gr̄am ex tpe in quo quidē nomine sol⁹ saluator mundi dici
promeruit. solusq; redēptor h̄re. Cui⁹ propriū est rem suā iusto re-
cuperare precio. Et nisi passio daretur id quod antea iuste titulo
trāsgressiōis in adā amissuz erat iusto p̄cio recuperari minime possz
q̄ppe tē iure primēuo et naturali ac titulo creatiōis dñū hui⁹ me-
die regiōis seu incolat⁹ primo hōi cōmissuz vt propriū p̄cedebat
Sathā vero ex aduerso iure p̄stitutiōis ac titulo trāsgressiōis quō
princeps et caput impioꝝ factus erat eiusmodi dñūm v̄i et tolo

rapuit.
tionis i
teris et
breis: T
spūalis
lis. eccl
tea per
lectum
est bon
gradu
tionis r
sti cap
dixit:
bus de
ris et s
q̄amp
princi
bus d
et in fi
alibi
te don
tem. 2
et pol
put ex
nas. s
do et p
ter ex
vbi ex
fatis
teq; i
pauc
scien
pien
recta
ac de
citus
nibu
qui
ret e
figu

rapuit. inuasit. & sue tyrānidi vendicauit. Nam si alia via q̄ pas-
 sionis id actum fuisset non redemptoris sed liberatoris nomen ce-
 teris etiam cōmune meruisset. Ideo Apostolus suis asserbat He-
 breis: Decebat eū per passionē p̄sumari. In qua patres opt. caput
 spūalis & nō carnalis. celestis & nō terrene. rōnalis & non anima-
 lis. ecclesie nostre sancte Regalis catholice & Apostolice quod an-
 tea per carnalem terrenam & animalemp̄ impiorum ecclesiam. de-
 lectum. prostratum. conculcatumq̄ fuerat: hodie in Christo qui
 est homusios: cuius proprium erat tam durum torcular calcari ad
 gradum potestatis dignitatis & preeminētie dignioris ac prestā-
 tioris restitui. exaltari. extolli & decorari obtinuit. Uerum & Chri-
 sti caput deus est. Christus uero ipsius ecclesie magne. Ideo qua
 dixit: In ecclesia magna laudabo te. Cuius corp⁹ nos sumus qui
 bus dedit per lauacrum regenerationis & sacramentum corpo-
 ris & sanguinis sui potestatem filios dei fieri. Ap̄lus hoc dicit. Et
 q̄ ampla sit huius ecclesie magnitudo uerba illa indicant que de
 principibus suis super omnem terram constitutis asseruntur: qui
 bus dicitur In omnem terram exiuit sonus predicationis eorum
 & in fines orbis terre uerba potestatis & principatus illorum. Et
 alibi Omnes gentes quasunq̄ fecisti uenient & adorabunt corā
 te domine aut iustitiā punientem. aut misericordiā premiā largiē-
 tem. Et iterum Postula a me & dabo tibi gētes hereditatem tuā
 & possessionem tuam in terminos terre. Sed quomodo hmoi ca-
 put exaltauerit. dicat Propheta De torrente in uia bibit. huma-
 nas. s. miseras & passiones per triginta & amplius annos sustinē-
 do & propterea per crucis mortem exaltauit caput. neq̄ enim ali-
 ter exaltari potuisset qui secundum diuinitatem altissimus est &
 ubi exaltari amplius possit nihil est. Quas ob res. **Id. B.** cū iam
 satis pro tanta tēporis angustia de cōueniētia. utilitate. necessita-
 teq̄ ipsius passiōis indixerimus qd̄ reliquū est in mysterijs ipsius
 paucis prosequemur Nam Legislator & magister noster Christi-
 sciens omnia que uentura erant super eum & illa adimplere cu-
 piens cū iam discipulos doctrina sua illuminasset & ad ueritatē
 rectamq̄ uiuendī disciplinam pro mundi inuouatiōe instituisset
 ac deniq̄ spiritalē eis gratiam & benedictionem paternā polli-
 citus fuisset passionis tempus expleri cupiens nec mortē pro om-
 nibus reformidans: e domo ubi diuina mysteria peregerat agni:
 qui decima die assumebatur ex lege ut quartadecima hostia fie-
 ret egressus est. Equidem Christi passio in uetere testamento per
 figuras significata & enigmata in nouo ueraciter hac die adimple

ta fuit. ibi enim xps monstratur. hic imolatur. ibi significatur hic
sacrificatur. ibi deniqz agni immolatio narratur hic vero xpi pas-
sio predicatur. Sed quo iuerit dices. modo audisti: trans torrentē
cedrū ubi erat hortus in quē introiuit ipse ⁊ discipuli eius. Aduer-
tite verbū vos q estis in specula positi ⁊ ab horto vna cū discipu-
lis fructus vite colligite. Hortū introiuit. sed cur. vt euelleret inqz
ac destrueret vetera ⁊ reedificaret noua. pro qbus dixerat. Ecce no-
ua facio omnia. Hortū introiuit. vt facili⁹ a proditore qui sciebat
locū inueniri posset. S; hortū introiuit vt passionis sue mysteria
ab horto inchoaret. Siquidē ⁊ hortus erat paradisi locū designās
Ad pristinū ergo omnia redire oportebat vt quemadmodū maloz
omniū causa in paradiso initiū habuerat sic in horto xpi passio in-
ciperet. per quā a malis omnibus liberati via gratie ad excellēti-
orem gradum iustitie restituti essemus vnde lex gratie dici posset.
Utrum vt scirem⁹ quales ad ordinē dignitatēqz Apostolatus
pro regimine vniuersalis ecclesie vocādi essent ⁊ illic cum discipu-
lis tantū quos sciebat esse presbyteros hoc est sapiētes introiuit
vt quos predestinauerat pro patribus principatum orbis tenere
antea iustificaret. iustificatos illuminaret. illuminatos super fir-
mā petram operibus fidei solidaret quod factum est. O Regale
sacerdotium quando in agonia prolixius orando sudor eius fact⁹
est sicut gutte sanguinis decurrētis ad terram. Animaduertite er-
go hoc in loco mysterium obsecro. aduertite inquā sacramentum
inspicite oculis cordis. considerate. imbibite tante miseratōnis ac
pietatis indicium qd sanguineus sudor. agonie dolor. ⁊ orationis
prolixitas ante pietatis nostre speculum ad nostrā doctrinā qui
veri pastoris officium gerimus posuit ⁊ in statera cordis vna me-
cum tantū igniti amoris precium appendite. quoniam in talium
contemplatiōe cum ⁊ propheta. Repleta est malis ipsius anima
mea dū in his in pace posita est amaritudo mea amarissima. quā
ex utero illius matris extraxi que in paradiso concepit ⁊ dolorem vt
hoc in horto etiā nrām parturiret iniquitatē a qua tāti beneficii
liuore liberi fuim⁹. Ulex q tunc emūdata nrā iniquitate ⁊ fidei sue
eternitate pcepta exultabat vt gigās fortissim⁹ ad currendā hanc
viā nrē redemptionis. Cum primū vt viator in compressore signa
dari futuri certaminis conspiceret induit pro thorace iustitiam
⁊ pro galea iudicium certum pro scuto vero insuperabilem equi-
tatē vt talib⁹ armis ⁊ tristitiā ⁊ dolorē timorēqz in se pro suis mē-
bris superaret nosqz instrueret quo itinere in aduersis progrediēdū
extaret ne tentatio nos superaret ipso dicente Vigilate ⁊ orate vt

non int
tr'ut n
es xps
contra
tui ope
ducere
tatis ⁊
potesta
is recti
maret
ri posse
stus cu
ac perf
supera
sibilib
ro virg
conuer
ertitit
preber
gnum
passio
danu
⁊ inde
erit. ⁊
imaga
na ac
cta re
natur
semp
Quā
satis
cis m
si salu
re vo
Ora
viato
inno
hom
mēs
prau

non intretis in tentationem. Et Petro. Ego pro te rogamus. Pe-
 tre ut non deficiat fides tua quam utique confessus es dicens: Tu
 es christus filius dei uiui: et tu aliquando cum operationes tante fidei
 contrarias prospereris conuersus confirma fratres tuos quonia
 tui operis est omnes mea iustitia et doctrina firmare. Deuios re-
 ducere errantes corrigere et Reges terre in compedibus auctori-
 tatis et potestatis diuine legis nostre in qua data est mihi omnis
 potestas in Celo et in Terra: ac nobiles eorum in manibus ferre-
 is recti iudicij ligare. O utinam nos sic semper aut aliquando confir-
 maret Petrus quod in fide stabiles et in opere uehementes inueni-
 ri possemus. Quonia hoc a nobis tantum exposcere uidetur Chri-
 stus cuius mens licet in culmine semper omnium fuerit uirtutem
 ac perseuerantiam tum orationis tum agonie quod Regnum mortis
 superaret. Tamen imminente transitu mortis id extrinsecus signis sen-
 sibilibus produxit quod antea ab instanti conceptionis sue in utero
 uirginis intrinsecus in mente reconditum habuerat quod utique
 conueniens fuit. Nam sicut sudor ipse sanguineus corporis signum
 extitit omnem humanam superans rationem. Ita agoniam corporis com-
 prehensionem totius superat creaturam. Unde Aurelius noster si-
 gnum esse dixit. Quod de toto corpore quod est ecclesia martyrum
 passiones emanaret. Qua de re ut multa mysteria paucis conclu-
 damus consideremus iterum que mala homini ex peccato prouenerunt
 et inde et doloris et sudoris et orationis uim et uirtutem suscipere possunt
 erit. Peccato enim dei bonitas offenditur: ipsius ira prouocatur
 imago illius in anima deturpatur: gratia destruitur et pena eter-
 na acquiritur. Ideo in his tantum assumpsit doloris quantum perfe-
 cta requirebat iustitia quantumque ipse iustus erat ita ut secundum
 naturam passibilem excessus doloris excessum rectitudinis iustitie
 sempiternae que ipse erat Adhuc in lege promissus responderet.
 Quamquam rectitudinem pro humane capacitatis nostre susceptione
 satis considerare possumus si ipsum redemptorem nostrum dei filium si pa-
 tris mediatorem si spiritum animarum si Regni gratie restauratorem
 si saluandorum redemptorem. Et si denique damnatorum punitorum crede-
 re uoluerimus. De quo Esaias. Nisi credideritis non intelligetis.
 Orauit igitur Job noster uere pro nobis dolens in comprehensore ut
 uiator nostri itineris simplex et rectus ac timens deum et permanens in
 innocetia sua: quia non est inuentus dolus in ore eius. Omnia enim que
 hominis erant assumpsit preter peccatum ut in se eam hominis assu-
 mers propter iniuriam deleret. Orauit quod suis uinculis uincula nostre
 prauitatis dirumperet. orauit quod sue uirgine carnis nuditate quam

pro nobis in cruce extenderet anime nre nuditate charitate vesti-
ret: spe exigeret et fide animaret. orauit ut se proprio pro nobis ve-
stimento exuens ueterem hominem cum actibus suis a nobis excretet:
et nouum qui secundum deum creatus est in iustitia: sanctitate et ueritate indu-
eret. De quo Apollonius. Qui in christo baptizati estis christum induistis. Sed
prolixius orauit et in agonia factus est in qua quidem sensus, relu-
ctantiam rationi subiecit ut nouum regnum et ecclesie sueque sedis ca-
tholice et apostolice seminem super omnia regna mundi in orbem constitu-
eret et diffunderet: Tantum ceteris prestantius ac dignius quantum pre ce-
teris ipse nomen hereditauit quod est super omne nomen. Et quantum semen
dei et lex domini irreprehensibilis et immaculata conuertens animas sapi-
entiam prestans paruulis: seminem et legem serui proprio carere sine prece-
dit quantumque maiestas et dignitas dei hominis: maiestatem et di-
gnitatem puri et in proximo ruituri hominis antecedit. Ac etiam quantum
sedes dei sedes hominis: quantumque thronus dei thronum hominis
ipso iure preire dinoscitur. De quo Prophetas. Thronus eius deus in
seculum seculi: uirga equitatis: uirga regni tui. Et de sede etiam et se-
des eius sicut sol in conspectu meo et sicut luna perfecta in eternum et te-
stis in celo fidelis qui est ipse christus. De quo Daniel. In diebus illis
suscitabit dominus Leli Regem qui in eternum non commouebitur: et Regnum
eius populo alteri. scilicet quam christiano non dabitur et percutiet et conteret uni-
uersa Regna: et ipse solus stabit in eternum: Et denique sic hoc in lo-
co orauit: sic torcular sui cordis calcauit: sic etiam amorem sue diuine e-
mentis compressit quod suo sudore: suo sanguine: suis lacrimis: sua tri-
stitia: suo dolore: sua uirtute: suo amore totum corpus ipsius regni eccle-
sie in se ad tantam prestantiam innouaret: illuminaret: perficeret. et in sui ce-
lestis regni eternitate a seculo in seculum ascriberet et sublimaret. Ac
gloria uere resurrectionis insigniret. quoniam et qui prebatur et qui seque-
batur clamabant. Osanna benedictus qui uenit in nomine domini. Idcirco
hos in quibus et regale sacerdotium et gens sancta et populus acquisitionis ipsius
eterni regni positi sunt recta mente ad nostram doctrinam ingratitude-
neque detegenda in omnibus considerare possumus. Quoniam maxima mysteria
in orto pro tanto regno nobis acqrendo sancta fuerint. gratia et bonitate
ipsius dei nostri tantum. Siquidem et in paradiso ut diximus. primum homo regnum
mundi amiserat in quo operumque totius creationis se principi tenebrarum
subiciendo deturpauerat. Ut sanctus homo id totum in orto in thomo Anne
Caiphe. Isidori. Herodis et loco portus et Caluarie quod est caput et
mundaret et innouaret ac in se totum redimeret. Nam et nouus iste homo
uenit in mundum qui nouum et ueterem perdidit mundum. exiit a patre et uenit
in mundum ut de immundo faceret mundum qui illuminat omnem hominem uen-
ientem in hunc mundum. Sed quomodo uenit qui ubique est et qui in mundo erat
et mundus per ipsum factus est quomodo etiam a patre exiit qui a patre nunquam recessit

sa dixim
re uidet
tur ali
est et cu
potera
nitate
prouit
Que qu
tes get
alio iuc
querit
re mini
tib off
templo q
euageli
bus et
zarenu
strauit
retros
te sua
horib
lis es
sum
no est
ctib v
Imag
no ter
ret di
ego su
viget
cet pa
ci fini
qua i
Uobi
est qu
mou
princ
finer
mib
Ma
in ta
les i

tā dixim⁹. Sz venire dei apparere est ⁊ qñ se oñdit tñc exire ⁊ veni
 re uidetur. De quo etiā scriptū est. Hic est deus nr̄ ⁊ nō extimabi
 tur ali⁹ ad cū q adinuēit oēs viā sciētie. Post hec in terris visus
 est ⁊ cū hōib⁹ quersat⁹ est. Uisus est. n. p hūanitatē q videri non
 poterat p diuinitatē: qā nemo deū vidit vnq̄. Quā qdē cū huma
 nitate illō prophete p̄ri repetēs. Volūtarie sacrificabo tibi. Ultro
 prout mō Leuitis legētib⁹ audiūim⁹. Se querētib⁹ obtulit dicens
 Quē queritis. Ultro dixi. qā nō inuit⁹ in periculū incidit. ne sapiē
 tes gētū leuitati sue redēāt scādalu crucē faciētes. ne' eleuato sup
 cilio iudei quoq; xp̄i vires supasse credat. Interrogat vero quem
 querūt. nō qā ignonaret sz vt eos uel sic arguerat qd ipm agnosce
 re minime poterāt ⁊ nos doceret capi nō posse nisi vltro se queren
 tib⁹ offeret. Et ne ministros iudeoz ipsuz q quottidie docebat in
 tēplo quo oēs iudei queniūt nō agnouisse crederem⁹. Ex cōposito
 euāgelista discipulū proditorē cū illis fuisse asseruit. Qui etiā faci
 bus ⁊ lāternis muniti erāt. Quibusquidē rñdētib⁹ se Jesum Ma
 zarenū querere vt apte se nollētē nō posse ab illis agnosci demon
 strauit. Ego suz ait. Quo sermōe mitissimo pessi pterrītq; abierit
 retro: suz ⁊ ceciderūt in terrā. ⁊ ita apti⁹ oñdit illoz cateruā q virtu
 tē suā si nollet minime aliquid potuisse. Hinc re ipsa didicim⁹ q̄
 horribile sit verbū dei iratū sentire. De quo Psalm⁹. Tu terribi
 lis es ⁊ quis resistet tibi ab ira tua cur⁹ iniqui gentis Iudaice ca
 sum Jeremias inter eos deflens sic exprimit. Cecidit dom⁹ israel
 nō est qui excitabit eā. Deu q̄ multi ex nr̄is etiā quottidie a fru
 ctib⁹ vere fidei xp̄i aduersi ⁊ dignitatis sue obliti retrorsum cadūt
 Imago. n. casus ille fuit omnū qui xp̄o aduersatur quib⁹ omni
 no terribilis imminet casus. Sz cū itez atq; itez se esse quē quere
 rēt dixissent quasi eos ignauie accusans subiūxit. Dixi vobis quia
 ego suz: ac si dixiss; capite ergo me vt ptās tenebrarū que in vobis
 viget p me destruat⁹ qui sū vera lux mūdi. Qñquidē vt bonū de
 cet pastorē animā meā pro omib⁹ meis dare festino. Uex o freneti
 ci finite hos meos disciplos abire quoniā mei sol⁹ ē redēptio. In
 qua iudex viuoz ⁊ mortuoz stitit⁹ meis imperiū sine fine dabo
 Vobis vero cū principib⁹ vris eterni supplicij cruciat⁹ sol⁹. n. illi⁹
 est qui ex uiuo p̄re ē pro omnū vita carnem tradere suā. igitur se
 mouit a piculo dñs disciplos n̄ ignorās ad se solū op⁹ salutis nr̄e
 ptinere. regnātis porro ⁊ nō seruiētis op⁹ tā singule ē. Jussit et vt
 sinerēt abire disciplos vt impleretur sermo quē dixit. quos dedisti
 mihi n̄ pdidi ex eis quēq; qd etiā de posteriorib⁹ dictū intelligitur
 Mā qd paucis factū ē quō in plurib⁹ negligetur. ⁊ qui tā paucorū
 in tali tpe inter carnifices curā habuit quō innumerabiles fide
 les in p̄ris ⁊ cetera residēs nō proteget. putādū tñ ē illos paucos

in quibus & celum nouū & terram nouā bonus artifex constitue-
rat vt opus dierū in se innouatum in orbem terrarū diffunderet
imaginē omnium fidelium tenuisse. Quod si diligētes se tam sol-
licite a periculo liberat odientes quoq; accurate supplicio dabit.
At vero cū euangelista dixerit Petrū hoc in loco gladiū nō modo
educisse vtz etiā seruum pontificis percussisse eiq; dexteram ampu-
tasse auriculā & id nō vacare a mysterio credamus. Benignitati
vr̄e grane nō accedat patres si pauca ex multis excerpsero. Pre-
sertim cū ipse dñs Petro dixerit quasi increpando in alio euange-
lio Qui gladio ferit propriā. s. querens vindictā gladio perit quo
dispositiōi diuine rebellis fuit. An putas nō possum rogare patrē
& exhibebit mihi plus q̄ duodecim legiones angeloz. Possum
vtiq; sed nō debes reluctari diuine voluntati cōiq; vtilitati. Traire
vbi officium boni pastoris susceptū complere debeo caritate pfe-
cta cuius est animā pro omni vita dare. Et in isto euāgelio etiam
Aditte gladiū tuū in vaginā Calicē quē dedit mihi pater nō vis
vt bibā illum. Ex qbus verbis multi tum hereticoz. tū tyrānoz
diuersa sub palio bonitatis ptra huius prime sedis ptātem in me-
diū adduxere que facile principijs ac fine cognitis ruerē possunt.
Non enim vt alit̄ carnalia sunt arma nra hoc dicit Apostolus
Ideo cū effugere pericula nō possum⁹ mā suet⁹ nobis loquendū
extare vel patiēter tolerandū esse asserunt. cū multo melius sit iu-
sto iudici rōnem reddendā relinquere q̄ pietatis causa nri sangui-
nis exgrere vltionem. fateor enim hoc verū esse cū sanguinis nri
vindictā requirimus. quoniā contra dñi cūm preceptū esse repitur
Nam si alterius euangelij verba Petri ad xp̄m ne passionē subi-
ret huic educationi gladij adiuxerimus. Quib⁹ dixit Propitius
esto tibi dñe ne fiat tibi hoc. Et responsionis verba voluere nobis
scū curabim⁹ dicentis. Uade retro sathana scandalū mihi qa nō
sapis ea que dei sunt sed que hōim. Clarissime intelligemus dñm
nō vsum ptātis etiam in vtroq; gladio redarguisse sed abusum
prohibuisse. Quod etiā roboratur ex verbis dñi ad Pilatū dicen-
tis: Non haberes in me ptātem vllā nisi desuper tibi datū esset.
ptātem enim hic datā Pilato dicit. qa consilio patris nullo mo-
do in passione reluctatus est. Et abusus quippe est qñ Petrus
suiq; successores canonicē intrantes gladiū educunt in passione
proprij desiderij contra cōe bonum & diuini consilij dispositiōem.
Sed contra cōe bonum erat ac diuini consilij dispositiōem qd xp̄s
nō pateretur prout e. p. emissis satis colligere potuimus. Ergo vt
suum & nō Christi reponeret gladiū merito admonendus vene-

75
rat. Bona intentio: sed malus finis. Bona intentione Elias cupiebat mortem sacerdotibus idolorum. Bona intentione Saulus persequabatur ecclesiam dei: quia uterque zelo paternarum legum. Sed non in turbine. non in ira. non in igne. non in furore dominus: sed in aura tenui. in mente utique pacifica et humili in qua divina residet voluntas. Illo dicente super quem requiescam: nisi super humilem et tremementem sermones meos. Unde etiam dominus ipse discipulos arguit cum ignem de celo imprecari vellent: dicens. Nescitis cuius spiritus sitis. Dei enim perfecta sunt opera: et omnes viæ eius iudicia. Ideo multa possumus in suscepta potestate que sine non cognito moderari debemus. Quamobrem cum ministri diabolice potestatis Jesum contumeliosis affectum ligatum ad Annam primo tanquam ad artificem insidiarum: pactoque pecunie proditori ducerent. Petrus quasi emendatus ut instructior fieret: ac ut videret, finem sequebatur a longe. finem expectabat Petrus nescius ut resurgeret. Et proditor sciens ut laqueo se suspenderet. Admira res Magister et dominus ac dei filius voce patris de celo clarificatus: qui paulo ante Lazarum a morte suscitauerat: qui aquam in vinum conuerterat: qui ceci nati oculos aperuerat: et cetera huiusmodi quæ plurima fecerat. Qui viam veritatis et vite in primo homine perditam inuenerat. ac benefaciendo per uniuersam Judeam et sanando que ventura erant tam super Synagogam pro eius preuaricatione quam super se pro salute multorum predixerat. A discipulis describitur fugientibus. De quibus David. Omnes amici mei dereliquerunt me et ego relictus sum solus. Solus propter me derelictus es domine inter impios crudelissimosque ac rabidos canes. Pro quibus Propheta. Circumdederunt me canes multi: consilium malignantium obsedit me. Neque mihi peccatori: qui quotiens tibi pulsanti ad ostium cordis mei non aperui. Te solum peccatis meis circumdatum ab extra reliqui. Uerum a Petro etiam qui tanta te se tibi pollicitus erat Ancille unius hostiarie voce perterritus negaris pie domine. Sed negaris domine a Petro qui, Cephas a te in terris constitutus erat: ut qui te negando in se ruens minor omnibus factus erat. Ad tuum intuitum in te fortior ceteris per veram humi-

litatem resurgens amare flendo maior omnibus & supra omnes
& pro omnibus inter te & ecclesiam in qua non est ruga neq; ma-
cula: tuo preciosissimo sanguine hac die acquisitaz positus esset vt
in potestate clauium sibi tradita: & cura ouium tui oculis comissa
in te viuens & non in se quasi in terris deus conspicuus formam
haberet discipline. quam ceteris prestare non in pecuniarum que-
stu. non in pompa. non in luxu. non in gloria inani huius seculi.
nec in lasciuientis corporis mollitie: sed in lucro animaz tam ma-
gno pretio hodie emptaraz. De quo Apostolus Empti enim estis
pretio magno glorificate & portate deum in corpore vestro. Et pro-
pterea ipse tato habitatore dignus effectus tua gratia clamabat
Viuo iam sempiterna. s. vita sed non ego. Viuit vero in me Chri-
stus. sic o Christe etiã in me vt hac vita semper viuas summe ex-
opto. quem nunc predico. quem desidero. quem tota mente concu-
pisco. vltra quem nihil scire confessus sum. Adiser Judas quia a
supremo culmine apostolatus cecidit quando tringinta argente-
os huic vite preposuit. Neq; multi domine nostris etiam tem-
poribus tua venalia facientes a supremo culmine corruunt. Sz
miserior Anne & Cayphe summorum pontificum iniquitas: qui
questui & non profectui de subiecta plebe inbiantes tam vili pre-
tio & sanctum sanctorum appetiati sunt vt cessaret illorum vinctio
& effectus corresponderet figure ac ostenderet quia ex patre dia-
bolo essent cuius opera faciebant. De quib; bene Esaias prophe-
tauit. Expectaui vt facerent iudicium & fecerunt iniquitatem pro
qua certe iusto tuo iudicio factum est: vt vineam populi tui quas
nimis auare & sitibunde quotidie non seruato legis: nec nature or-
dine: nec dignitatis decore vindemiabant. perderent & eterni sup-
plicij cruciatus subirent. Sed miserrima magis ac magis scriba-
rum inflata doctrina. Phariseorum simulata Religio & sacerdo-
tum leuitarumq; luxuriosa rabies in qua legis diuine sana doctri-
na & salute propria reiectis. In cathedra pestilentie & impietatis
sedere reperti sunt quando impietati ac iniustitie suorum ponti-
ficiũ adherentes tuam hereditatem assequi sperantes quasi te in-
terempto dum nõ esset qui iustitie fructus a populo quereret. ne-
glecta iustitia. populi possessio. tota ipsorum fieret ad illorum per-
tinens lucrum. Adro consilio illud Hieremie dixerunt. Compre-
bendamus virum iustũ quia inutilis est nobis et contrarij opibus

nostris. promittit scientiam dei se habere et filium dei se nominat
 ut sciamus reuerentiam illius. probemus patientiam eius. morte
 turpissima condemnemus eum. O scelus O prauum consilium be
 ne de nobis locutus est Oseas dicens Ego erudiui eos et confor
 tavi brachia eorum et ipsi cogitauerunt in me malitiam. reuersi sunt
 ut essent absque iugo et facti sunt quasi arcus dolosus. in quo ex
 probantes et conspuentes in faciem tuam domine decoram nimis
 in quam desiderant angeli conspiceret. Percusserunt maxillam tu
 am et saturati sunt penis tuis quando te mitissimum agnum diu
 et crudelissime dilaniatum. flagellatum. consputum. terisum. ve
 latum. arundine percussus. et spinea corona coronatum usque ad cerebri
 intima. et ab Herode delusum. a Pilato miseris ipsis iudeis accla
 mantibus Crucifige Crucifige. et ut Barrabam latronem dimitteret
 et te Jesum innocentissimum morti traderet ad crucifigendum su
 sceperunt. Ne me miserum et indignum speculatorem in tua ec
 clesia: quia in tantorum unguentorum odore et virtute hactenus
 nimis negligenter ambulavi. Bene in te Esaias pro hac die lo
 quebatur dicens Non sum contumax nec contradico. corpus me
 um dedi percutientibus. et genas meas vellentibus. faciem meam
 non auerti ab increpantibus et conspuentibus in me. Ideo ruit Je
 rusalem et Judas concidit quia lingua eorum contra dominum.
 Nec his contenta malis Judaica impietas o Patres opt. ut ad
 vos mea reuertetur oratio que ad finem properat et festinat. inter
 iniquos in Caluarijs cruci affixerunt ut impleretur scriptura que
 dicit Inter iniquos deputatus est. Et alibi. foderunt manus me
 as et pedes meos. dinumerauerunt omnia ossa mea. id est dinumera
 bilia fecerunt. Ipsi vero considerauerunt et inspererunt in me. di
 uiserunt sibi vestimenta mea et super vestem meam miserunt sor
 tes. Ex quibus omnibus premisis colligere possumus quam ma
 ximum sit obedientie bonum et non minus quantum inobedien
 tie malum. Nam per inobedientiam primi hominis ut diximus
 perierat mundus. et per obedientiam secundi hominis Jesu Chri
 sti saluatus est mundus. Ille inobediens ad lignum vetitum ac
 c. sedit: Iste obediens lignum crucis ascendit. Ille accedens rapuit
 quod non debebat. Iste ascendens que non rapuit tunc exolue
 bat. Cuius solutionis magnitudinem Propbeta pro Christi hu
 manitate exprimere videtur voce ingenti clamans Saluum me

fat deus quoniam intrauerunt aque vsque ad animam meam. Cuius etiam solutionis grauitatem pre se tulit sacerdotum aliorumque incomparabilis crudelitas quando conuictiati sunt ei quando profusa tederunt fel et in siti suo potauerunt eum aceto isopo circumponentes. Et cuius denique solutionis Caritatem virtutem et operationem suscepimus: quando patrem pro trucidariis carnificibus orauit. quando eidem spiritum suum id est ecclesie sue unitatem commendatum reliquit. quando omnium profectum et salutem se sitire clamauit. et quando etiam latroni in typum electorum omnium dixit Hodie mecum eris in paradiso. O mirum mirandumque latro suscipitur: et vinea electa Sabaoth reprobatur. latro exauditur et synagoga reuicitur. latro in paradiso de sua confessione coronatur et sacerdotium Iudeorum sua pertinacia dignitate ac potestate priuatur. et latro denique in ecclesia magna gentium diues et laude dignus efficitur: et templum et ciuitas et gloria iudeorum et libatio destruitur et vltime perditioni datur. Iohel dicente: Interijt de domo dei nostri sacrificium et libatio. Et merito quidem: quoniam prospera hanc sacratissima die Christo in contrarium cedunt: vtilia perniciem operantur. quandoquidem plus Christus domesticis quam inimici iaculis leditur. plus proprio quam hostili ense perimitur. plus synagoge quam externo gladio vulneratur. Nam quando synagoga de abnegatione suaque mala actione mortis sententiam incidit. tunc Centurio dicens Vere filius dei erat iste viam vite adinuenit. imaginem omnium gentium in se prefigurans. Verum et sol radios suos subtraxit subduxitque. terra tremuit. mare concussum est. velum templi scissum est. multa corpora sanctorum resurrexerunt. et denique omnis creatura hodie suum cognouit auctorem. sola misera iudeorum obstinatio in suo permansit errore secum adhuc portans improperium et miseriam usque quo veniat plenitudo gentium et consumetur iniquitas. pro qua abolenda in cruce exaltatus Iesus noster voce magna clamauit Consumatum est. Consumata utique hodie est natura. consumata scriptura. consumata figura. consumata pena. consumata culpa. consumata denique principis tenebrarum potentia. consumata victoria. In qua quidem victoria Patres Clarissimi omnium sanctorum victoria in Christo consumata. confirmata. sublimataque fuit vsque ad seculi consumationem ut sit laus eius in ecclesia sanctorum et sit deus omnia in omnibus pro qua ipse dixerat: Ecce vobiscum sum

omnibus diebus .i. in vobis & pro vobis pugnans vsq; ad confu-
 mationem seculi. Et alibi nō vos estis qui loquimini sed spiritus
 patris vestri qui loquitur in vobis. Cuius etiam spiritus operatio
 nem a nobis obseruandam & formā in se ostēdit dicens Nō pos-
 sum a me facere quicq; sed sicut mandatum dedit mihi pater sic
 facio. quasi diceret secundum legem mihi a patre traditā omnia
 mihi disponenda sunt. quanto magis a legis ministris id faciū-
 dum extat: quia lex spiritalis est. Pro cuius consideratione digne
 assequenda sic David fortis orabat Reuela domine oculos meos
 & considerabo mirabilia de lege tua O q̄ maxima mirabilia hu-
 ius legis tue domine extant: cuius legis spiritu vi & virtute vica-
 rarius Christi in terris vt illius minister mundo dominatur quē
 spiritum hodie patri in cruce ideo cōmendauit vt ipsius spiritus
 administratores in exequendis semper cum Christo dicerēt Ad ea
 voluntas nō est mea sed eius qui misit me patris ad oues pascue
 sue regendas veraq; charitate pascendas. Cum nullus summorū
 pontificum dicere possit in his aliquid ad eum spectare aut perti-
 nere nisi qd̄ a Propheta cantatur Exaltationes dei in guttur co-
 rum. In gutture dixit: quia sicut in materiali corpore nostro a ca-
 pite per guttur nutrimentum & vita descendit. sic a capite nostro
 Christo per vicarium suum vita & nutrimentum animarū totius
 corporis sui mystici ecclesie descendit. Et sicut in materiali corpo-
 re si plus fluerit nutrimenti in vno membro q̄ decens sit turpe
 fit & pernitiosum toto corpori: sic & corpori mystico Christi turpis-
 simū & pernitiosissimū accedit si non seruato ordine capacitatis &
 officij membrorū in iustitia. doctrina. religione. virtute. & experien-
 tia plus dignitatis. substantie. honoris & preeminentie alicui da-
 tur q̄ decens sit. In qua certe ordinis peruersione cathedra pesti-
 lentie exaltatur. pes superbie firmatur. & manus peccatoris robo-
 ratur. A quibus se desuper liberari Propheta pro iustorum eccle-
 sia precatur dicens Non veniat mihi pes. i. affectus supbie. & ma-
 nus. i. operatio peccatoris nō moueat me. s. a via immaculata. Et
 hoc quia ibi ceciderūt omnes tam angeli q̄ homines qui operan-
 tur iniquitatem. Sed confusi sunt nec potuerunt stare hodie qm̄
 dominus fortis & potēs Christus noster & Rex glorie talium im-
 piorum superbiam & ignorantū portas & operatiōes iniquas sua
 virtute ac celestis doctrine splendore in qua nihil fucatum. nihil
 falsum. nihil leue aut turpe: aut ambitiosum reperitur confregit
 & prostrauit. Et hinc est qd̄ ab ipso Propheta Beat⁹ vir ille can-
 tatur qui non abijt in consilio impiorum & in via peccatorum nō

stetit et in cathedra pestilentie non sedit. Non enim potest huma-
na natura maius aliquid quam ipsa concipere possit de deo dicere aut
sentire. nostro enim proprio modo et intelligimus et loquimur ex
his que in nobis sunt quasi per exempla maiora hoc est diuina in-
telligentes. sicut qui in minima carta celestem circulum describunt
nescientes a scientia dei scientiam nostram tantum superari: quantum in
creata natura creatam excedit. et sicut rationalium creaturarum
ultima est homo sic et cognitio sua infima erat. Cum neminem la-
teat infinitam atque incomprehensibilem dei scientiam esse cuius
cognitionem et spiritum intelligentie per doctrinam Christi acce-
pimus in apostolis: quorum sensum ad intelligendas scripturas
non prius in illis aperuit quam omnia que de ipso scripta erant etiam
in ipso impleta essent: hoc est quod caput cum pedibus et intestinis
veri agni vorarent. id est eum deum verum et hominem verum esse
crederent. et quecumque de eo scripta sunt digne et fideliter suscipe-
rent. Nec minus de virgine natum et circumcisum et veraciter pas-
sum et die tertia resurrexisse et reliqua omnia que de ipso scripta
sunt indubitanter crederent. et hoc est intestina vorare occulta sci-
licet credere que inter diuinitatem et humanitatem asseruntur. De
quibus propheta Incerta et occulta sapientie tue manifestasti
mihi. Cuius sapientie promulgatio in platea collis caluarie hodie
facta fuit et scripture perfectio quando vnus militum lancea
latus eius aperuit Job dicentis Confinxit me et posuit me quasi
signum. Circumdedit me quasi gigas et vulnerauit lumbos meos
occidit me vulnere: et vulnere lancee super vulnere clauorum a quo
continuo exiit sanguis et aqua. vt sanguis ad precium et aqua ad
lauacrum fieret. De quo propheta. flumina aque viuentis egre-
dientur de corpore ipsius. Impleta fuit scriptura hodie Hieremie
quando traditus fuit sepulture qua dicitur Posuerunt lapides
super me: conclusit vias meas lapidibus quadris. Impleta fuit
etiam scriptura hodie Osce quando in propria virtute descendit
ad inferos et inde captiuas animas educens precio sui sanguinis
emptas tertia die cum gloria resurrexit a mortuis. In qua scribitur:
Ego vadam et capiam et tollam et non est qui eruat. Videns reuer-
tar ad locum meum. Videns reuersus est ad locum corporis sui
patres. et caro eius non vidit corruptionem. Et videns reuer-
sus est quia ipse est formosus in stola sua gradens in multitudi-
nem virtutis sue. De qua scribitur. Et virtus de illo exibat et sana-
bat omnes. In qua quidem virtute recte iam dicere potest. Tor-
cular veri sacrificii immaculate ecclesie et veritatis eterne calcaus

solus & de gentibus non est vir mecum. Veruntamen qui virum
 non habuit. *Ps.* op. in tam duro torculari calcando: mulierem for-
 tem: virginem matrem non labilem: non caducam: ut primam se-
 cum assumpsit ut haberet adiutorem sibi similem: in quo adiu-
 tio sic nobis dominus sub arbore mire amaritudinis per effusio-
 nem sui preciosissimi sanguinis suscitavit quod anima *Mariae* que
 plus in amato quam in animato fixa erat. Ita dolore inexplicabili
 transfixa fuit: ut vere in ea *Prophecia* completa fuerit. *Symeon*
nis dicentis. Tuam ipsius gladius pertransibit animam. Tui ipsi
 us inquam *Maria* animam non corpus gladius in diversa secando
 pertransibit. Ut dolores quos in filii partu enasisti in diversorio:
 in crucem filii transformata copiosissime susciperes et haberes in
 tanto pondere & mensura quantum decens erat partui tantorum
 filiorum *Eue* quos vite gratie plene ut viatrix passioni filii dile-
 cti compatiendo & quopando parturisti. De quo *Esaias*. Numquid
 parturiret terra vno die. aut omnis gens vice vna. O durissimi
 partus commutationem. O inenarrabilem tante matris dilectionem
 summe supremamque charitatis effusionem. in qua nos perditos eter-
 no patri restitui tam ingenue curavit. De qua *Ambrosius*. Stabat
 iuxta crucem *Maria* non ut laborem filii tantum consideraret: sed
 ut salutem etiam humani generis expectaret. Ergo sola stabat.
 quia corpore & corde fidei & pietate: cognitione & cooperatione sola
 assistebat. ut mater. ut sola mater. ut unici filii mater. ut omnium
 peccatorum mater. ut impotens ad filium iuuandum. & potens pro
 nobis ad impetrandum. ut denique triplicato amore ebrata naturali ac-
 quisito & gratuito in quo martirium passa est sermonis volunta-
 tis & perseverantie sermonis: domino dicente. Ecce filius tuus. De
 quo *Bernardus*. O maria. O amaritudine plena. Vere gladius
 istius sermonis fuit diuidens usque ad anime & spiritus diuisionem.
 O commutatio *Johannes* pro *Jesus*. seruus pro domino. discipulus
 pro *Magistro*. filius *zebedei* pro filio dei. purus homo pro deo ve-
 ro voluntatis quia semper ad mortem subeundam parata fuit.
Canonis cum *Propheeta*. Voluntarie sacrificabo tibi domine quo-
 niam bonum est. *Perseuerantie* vero quia quod diu in mundo fuit
 passionis filii dilectissimi memoria fasciculus mire amarissime si-
 bi extitit. In quo pro nobis immaculati cordis sui holocaustum deo
 patri offerre continue non cessabat. nec adhuc utique cessat gemiti-
 bus inenarrabilibus filius interpellans pro nobis. Nec tanti be-
 neficii immemores ingratosque dies extrema nos inueniat. Vternam
 enim vero. *Ps.* Reuerendissimi quoniam orationis modum exce-

derem: si etiam pauca ex multis de quo potione ipsius gloriose vir-
ginis in medium adducere vellem si dixerimus nullius diei cele-
bratam huic diei sanctissimo preponendum fore non mentiemur
Nam ubi maiora consilia. ubi profundiora mysteria. ubi excelsio-
ra iudicia fuerint non inuenio. In hac die tractatum est de origi-
ne dignitateque humane nature. de eius lapsu. de incarnatione filii
dei. de mundi inuolutione. de humani generis restauratione. de
diaboli expulsionem. de statu. dignitate. auctoritate sacramentis de
sponsatione ecclesie. de primatu sedis apostolice. de usu et ab usu
se dentis in ea. de eternitate regni. de assumendis ad regimen tan-
ti regni. de Christi sudore et sanguine pro illo nobis acquirendo.
de morte per crucem. de inferni spoliatione. de sanctorum libera-
tione. et de celestis patrie recuperatione. Hodie reuelatum est confi-
lium quo mors occideretur. quo originale peccatum tolleretur. quo
vita redderetur et homo de diaboli seruitute liberatus. et a deo in
filium adoptionis susceptus in antiquam patriam reduceretur. Ho-
die homo creatus est. hodie lapsus est. hodie Christus passus est
hodie verbum caro factum est. Quod quidem nisi factum fuisset
nunquam nasceretur. nunquam pateret. nunquam resurgeret. nunquam infernum
spoliaret. nunquam Celos ascenderet. nunquam spiritum sanctum Aposto-
lis mitteret. in quo baptizati sumus. in quo et per quem fit remis-
sio peccatorum. In quo et per quem in tantorum bonorum copia
Christi sanguine et sanctorum acquisita impinguati et dilatati. in
quo et per quem in supremo culmine potestatis et dignitatis ideo
positi sumus: ut officium veri pastoris in dominici civilis cura cum
ipso summo et vero pastore Jesu Christo complere omni opera et
studio curemus ne tanti beneficii gratia indigni inueniamur.
Quod fiet. *Ps. B.* si profectum de plebe nobis commissa ut diximus
perquiremus et in lege ac passione ipsius meditabimur die ac no-
cte. Ac etiam diligentius vehementiusque solito perditas oves *Ps.*
triarchalium ecclesiarum et aliarum que pro nefas negligentia
et ignorantia *Ps.* delatorum ad manus infidelium turpissime per-
uenerunt recuperare ac proprio sanguine in crucis victoria et trium-
pho prout modo Christianissimi Hispaniarum Reges fecerunt.
vinitati ecclesie reddere curabimur ne negligentie ingratitudeque
reos nos diuina inueniat ultio: eternoque igni cruciandos tradat.
Quia Christus iudex viuorum et mortuorum ille est qui eterno pa-
tri dixerat. Quos dedisti mihi non perdidisti ex eis quemquam. Quasi
diceret: Si ergo qui dominus sum neminem ex mihi commissis per-
dere curam. Quid si seruus aut minister cui cura vniuersalis aut

partic
neglig
oues q
rum p
poten
tes a
a deo
glorie
ritate
factus
serian
tante
nem r
pius
ad ofe
et exte
nig t
ad tra
in cor
ri et co
bonit
nobis
tes: et
fieri f
cum
lorum

particularis ecclesie comissa fuit perdidit. aut perditas aliorum
 negligentia recuperare neglexerit. Juxta illud. Non veni nisi ad
 oves que perierant. s. negligentia aliorum. Profecto sanguis ipso
 rum potenter de manu sua requiretur: quandoquidem potentes
 potenter tormenta patientur. Verum quia non sumus sufficien-
 tes a nobis quasi a nobis. Sed sufficientia nostra cum Apostolo
 a deo est ne pereamus de via iusta. Ad signum victoriae salutis et
 glorie nostre iterum conuersi per assensum purpureum media ca-
 ritate constratum illuc gradientes. vbi totus homo noster sanus
 factus est. ne deterius quid nobis contingat improprium et mi-
 seriam impotentie. ignorantie. calamitatisque nostre nobiscum por-
 tantes humiliter prostrati intueamur vulnera pendentis. sangui-
 nem morientis. pretium redimentis. cicatrices resurgentis. et pro-
 prius accedentes aduertamus quomodo caput habet inclinatum
 ad osculandum. Latus apertum ad amandum. Brachia porrecta
 et extenta ad amplectendum. Pedes fixos ad expectandum. Et te-
 nus totum corpus expositum ad redimendum. ad illuminandum
 ad tradendum ad bonum. et sine fine bonum. Et hec quanta sint
 in cordis nostri amaritudine dolorisque considerantes: ac sibi como-
 ri et conspeli summe cupientes. Rogemus illius misericordiam
 bonitatem et virtutem vt se totus ille nostro figatur corde. qui pro
 nobis totus pependit in cruce vt inde de thesauro cordis sui diui-
 tes: et gloria resurrectionis in regno celesti participes et coheredes
 fieri sua gratia mereamur. Quod nobis prestare dignetur ipse qui
 cum patre et spiritu sancto viuunt et regnat deus per omnia secula secu-
 lorum Amen. Dixi.

